

INVRA: Cliënten begeleiden bij het maken van eigen keuzes (door Wiejanca de Vries)

Sinds woonvoorziening Schouwenburg in 't Harde in gebruik is genomen, wordt er gewerkt op basis van INVRA. Dit staat voor Inventarisatie Van Redzaamheids Aspecten. Hierbij zijn de vaardigheden die iemand heeft het uitgangspunt. Vervolgens wordt gekeken wat hij verder wil leren. Op deze manier wordt doelgericht gewerkt aan individuele vragen van cliënten met concrete, haalbare doelen en resultaten.

Pierre Pelzer, Arie van Cleef en Carolien Peters

Pierre Pelzer is als junior hoofd 't Harde betrokken bij Schouwenburg. "Toen bekend werd dat we in november 2007 met deze woonvoorziening zouden starten, is besloten hier volledig volgens INVRA te gaan werken. De medewerkers hebben eerst een cursus INVRA gevolgd en aansluitend de training 'Op eigen benen'. De nadruk ligt hierbij op het begeleiden van cliënten bij het maken van eigen keuzes." Groepsleider Arie van Cleef werkt sindsdien volgens INVRA: "Samen met de cliënt kijk je wat hij wil leren of bereiken. Als medewerker pas je je daarop aan. Hierdoor ben je meer coach dan groepsleider. Dit vraagt om een andere manier van denken én doen."

Eigen keuzes

Zorgcoördinator Carolien Prakken is het met haar collega eens. "We waren gewend om sommige dingen voor cliënten te bepalen. Nu leg je de keuze bij de cliënt zelf. In het begin was dit voor iedereen best even wennen. Ook voor de cliënten, want er wordt hun niet meer verteld wat ze moeten doen. Dat komt vanzelf naar voren uit de INVRA-scoring en vertaling in doelen." Arie vult aan: "Soms doet iemand iets, waarbij je ziet aankomen dat het anders gaat dan hij verwacht. Voorheen zouden we dan hebben ingegrepen. Nu laten we iemand zelf ervaren wat er gebeurt. Daar leer je veel meer van. Vervolgens praat je er samen over. Bijvoorbeeld waarom het zo is gegaan. En hoe het een volgende keer anders zou kunnen." Carolien voegt hieraan toe dat er

uiteraard grenzen zijn: "Wij zijn als medewerkers verantwoordelijk voor de veiligheid van onze cliënten. Die waarborgen wij. En er zijn huisregels, waaraan iedereen zich houdt."

Individuele leerdoelen

Deze stijl van begeleiden leent zich ervoor om gericht aan individuele leerdoelen te werken. De één wil bijvoorbeeld leren koken, terwijl de ander behoefte heeft aan begeleiding bij het invullen van zijn vrije tijd. Pierre Pelzer noemt Schouwenburg daarom ook wel een leerhuis. "Hier leer je hoe je in de toekomst met ambulante begeleiding zelfstandig kunt wonen. Hierbij gaat het niet alleen om praktische vaardigheden. Ook de emotionele ontwikkeling en sociale vaardigheden zijn van belang om met succes op jezelf te kunnen wonen. INVRA geeft ons de mogelijkheid om gericht daaraan te werken. Dit vergroot bovendien de eigenwaarde van cliënten, waardoor zij zich gelukkiger voelen."

De Schouwenburg

Stapsgewijs

De huidige bewoners van Schouwenburg zijn tussen 17 en 22 jaar. Vier maken gezamenlijk gebruik van de woning. Eén cliënt woont in het appartement dat in de voormalige garage is gerealiseerd. Hierdoor is het mogelijk om op de locatie zelf de eerste stap naar meer zelfstandigheid te maken. "Hier kan iemand ervaren hoe het is om volledig op zichzelf aangewezen te zijn. Koken, boodschappen doen en schoonmaken leveren vaak geen problemen op. Het losweken van het groepsleven blijkt vaak het meest lastig. En daarmee ook het zelf invulling geven aan je vrije tijd. Hier kan betrokkene altijd terugvallen op de groep en de begeleiding. Dat maakt de stap minder groot."

Leren voor later

Pierre stelt dat, doordat de nadruk ligt op wat cliënten zelf willen leren, er minder conflicten zijn over regels. Carolien noemt als voorbeeld de warme maaltijd. Sinds kort haalt degene die kookt hiervoor ook de boodschappen. "Betrokkene mag zelf bepalen wat hij op tafel zet, maar de maaltijd moet wel aan enkele basiseisen voldoen. Het moet gezond zijn, er moet variatie zijn en het moet in het budget passen. Hierdoor worden ze zich bewust van gezonde voeding en van de kosten. Sommigen zien het als sport om geld over te houden."

Gelijkwaardig

Werken volgens INVRA is niet altijd gemakkelijk, vertelt Carolien: "Je moet je handen op de rug houden." Arie is het met haar eens. "We hebben ook niet overal een antwoord op. Als je dan zegt 'Dat weet ik niet', kijken ze je de eerste keer vreemd aan. Maar door hiervoor uit te komen,

hebben zij wel meer inlevingsvermogen gekregen. Vervolgens kijk je samen naar de mogelijkheden." Pierre Pelzer vindt dit de kern van INVRA. " Werken volgens INVRA is werken vanuit gelijkwaardigheid. Als medewerker begeleid je de cliënt in zijn eigen ontwikkelingsproces. Voor velen betekent dit dat zij hun oude manier van werken moeten loslaten." De medewerkers van Schouwenburg vinden dat de bewoners dankzij INVRA meer zelfvertrouwen hebben gekregen. Ze stellen zich niet langer afwachtend of afhankelijk op. Hun eigenwaarde is gegroeid. Hierdoor durven én kunnen ze meer.

"Beter bezig met de toekomst"

Vincent (17) is één van de bewoners van Schouwenburg. Als grootste verschil met zijn vorige woonplek noemt hij het beter bezig zijn met de toekomst. Zijn toekomst. "Toen ik hier net woonde, zei ik niet veel. Dat is inmiddels veranderd. Ik praat nu gemakkelijker over wat ik vind of voel. In de toekomst wil ik graag op mezelf wonen. Hier leer ik praktische dingen, zoals boodschappen doen, schoonmaken, de was doen en eten koken. Maar ook hoe ik om kan gaan met mijn vrije tijd en het nakomen van afspraken. Als ik 's avonds wegga, overleg ik van tevoren met de begeleiding hoe laat ik thuis ben. Daar houd ik me dan aan. Ik wil ook nog leren hoe ik mijn geldzaken moet regelen. Dat is de volgende stap."

Zo'n goed voorbereid project is een voorbeeld!

Het centrum voor consultatie en expertise (CCE) is bijzonder tevreden over Schouwenburg. Uit een consultatieverslag valt te lezen: "Met genoeg hebben wij vastgesteld dat, dankzij een zeer gedegen voorbereiding, de stabiele situatie is ontstaan zoals deze zich nu manifesteert. Deze gedegen voorbereiding betreft met name aspecten als voldoende deskundigheid ontwikkelen bij het begeleidingsteam vóór de start; en de aandacht die er bij de intake was voor het organiseren van volledige dagbesteding en mogelijkheden tot passende invulling van vrije tijdsactiviteiten."

